

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ (นายสมโพธิ หรือสมโภชน์ ทศมงคล หรือทดมงคล)
ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ (นายสมโพธิ หรือสมโภชน์ ทศมงคล หรือทดมงคล) ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๕๖๘๔/๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ดังนี้

๑. พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดียาเสพติด ๒ เป็นโจทก์ฟ้อง นายวิเชียร กระจ่างจันทร์ ที่ ๑ นายสมโพธิ หรือสมโภชน์ ทศมงคล หรือทดมงคล ที่ ๒ ผู้ร้อง และนายสุทัศน์ คำแก้ว ที่ ๓ เป็นจำเลย ต่อศาลอาญาในฐานะความผิดร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีน ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ตามคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๗๕๓๔/๒๕๕๑ คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณา

๒. โจทก์ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๒ ต่อศาลอาญาเป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๑๐๓/๒๕๕๒ ขอให้ศาลอาญามีคำสั่งริบทรัพย์สินของนายสมโพธิ ฯ จำเลยที่ ๒ ผู้ร้อง (คือ เงินฝากในบัญชีเงินฝากสะสมทรัพย์ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาอู่ทอง เลขที่บัญชี ๑๕๕-๐-๖๕๕๗๒-๕ พร้อมดอกเบี้ยเงินฝากในบัญชีดังกล่าว ตามที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ อาศัยได้เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด) ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

๓. ผู้ร้องยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ ต่อศาลอาญาคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินที่โจทก์ยื่น สรุปรว่า เงินฝากในบัญชีสะสมทรัพย์ดังกล่าว ผู้ร้องยืมมาจากมารดา เพื่อนำมาวางประกันและวางคานรถยนต์แท็กซี่ ไม่ได้เป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล ซึ่งยังไม่มีคำพิพากษาว่าผู้ร้องมีความผิดหรือไม่ อีกทั้งตัวทรัพย์สินที่ถูกยึดและอายัดไว้นั้น ไม่อาจถูกเปลี่ยนแปลงโยกย้ายหรือทำลายหลักฐาน อันจะเข้าข้อสันนิษฐานของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้ นอกจากนี้ ยังเป็นเพียงทรัพย์สินที่ต้องสงสัยว่าจะอาจจะได้มาเนื่องจากการกระทำความผิดเท่านั้น อีกทั้งการอ้างใช้มาตรการดังกล่าว เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ หมวดที่ ๓ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๓

๔. ศาลอาญามีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ม. ๑๒๒/๒๕๕๒ ให้ริบเงินฝากสะสมทรัพย์ ชื่อบัญชีนายสมโพธิ ทดมงคล พร้อมดอกเบี้ยตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

๕. ผู้ร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลอาญา โดยมีประเด็นข้อกฎหมายว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นการจำกัดสิทธิของปวงชนชาวไทยที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ ขอให้ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับยกคำร้องโจทก์และเพิกถอนคำสั่งริบทรัพย์สิน

๖. ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๓ พิพากษายืนสรุปเฉพาะประเด็นพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ได้ความว่า ศาลอุทธรณ์เห็นว่า แม้มาตรการริบทรัพย์สินในคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จะมีบทบัญญัติบางประการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องทรัพย์สิน แต่ก็ถือเป็นบทบัญญัติของกฎหมายพิเศษที่ออกใช้บังคับโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายทั่วไป มิได้ใช้บังคับเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะผู้คัดค้าน อันเป็นการสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๔๘ ที่บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๗. ผู้ร้องฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยมีประเด็นข้อกฎหมาย สรุปรว่าการที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ขัดรัฐธรรมนูญ แต่ใช้บังคับได้นั้น ผู้คัดค้านมิอาจเห็นพ้องด้วย แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ จะให้

กระทำได้ในเรื่องการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยมีกฎหมายเฉพาะเท่านั้น แต่การจำกัดสิทธิตามกฎหมายอื่นนั้น จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ผู้คัดค้านจึงไม่เห็นด้วยกับการที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๒๕ ใช้บังคับได้โดยชอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๔๘

๘. ศาลฎีกาพิจารณาแล้วมีรายงานกระบวนการพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ สรุปว่า โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสาม ฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ริบเงินฝากในบัญชีเงินฝากสะสมทรัพย์ของผู้ร้องในคดีดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้านศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สิน ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนผู้ร้องฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่าในชั้นอุทธรณ์ผู้ร้องอุทธรณ์ว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ แต่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าอุทธรณ์ของผู้ร้องข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ผู้ร้องจึงฎีกาขึ้นมาด้วยว่าคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ดังกล่าวไม่ถูกต้อง ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่าฎีกาของผู้คัดค้านดังกล่าว เป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลฎีกาจะใช้บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว กรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๖ แห่งรัฐธรรมนูญ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และให้ส่งความเห็นของผู้ร้องไปตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ และในชั้นนี้ให้จำหน่ายคดีจากสารบบความของศาลฎีกาไปก่อน

ประเด็นที่ต้องพิจารณาเบื้องต้น คำร้องของศาลฎีกาเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย กรณีจึงเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ต้องพิจารณาตามข้อโต้แย้งของผู้ร้อง คือ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๒๖ “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๓๓ “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

มาตรา ๔๘ “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๒๒ “ในการตรวจสอบทรัพย์สิน ถ้าผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ ให้คณะกรรมการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดหรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต้องหาขึ้น

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายใดอาจมีการโอนยกย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยตามมาตรา ๑๖ (๓) ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกันหรือมีประกันหรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวแล้ว ให้คณะกรรมการจัดให้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว และในกรณีที่ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินสามารถพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้นั้น แต่ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ ให้ถือว่าการยึดหรืออายัดตามวรรคสองเป็นการยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง

การยื่นคำร้องขอผ่อนผันตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ตามมาตรา นี้ คำว่า “ทรัพย์สิน” ให้ความหมายรวมถึง

- (๑) ทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลงสภาพไป สิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์ และดอกผลจากทรัพย์สินดังกล่าว
- (๒) หนี้ที่บุคคลภายนอกถึงกำหนดชำระแก่ผู้ต้องหา
- (๓) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาที่ได้รับ ขยาย จำหน่าย โอน หรือยกย้ายไปเสียในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึดหรืออายัดและภายหลังนั้น เว้นแต่ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะพิสูจน์ต่อคณะกรรมการได้ว่าการโอนหรือการกระทำนั้นได้กระทำไปโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน”

มาตรา ๒๖ “การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา ๒๒ ซึ่งกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใด ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นส่วนตัว”

มาตรา ๒๕ “บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งนั้น ให้ศาลได้ส่วน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

เนื่องจากพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติรับรองการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา ๒๒ ซึ่งกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใดผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นส่วนตัว เป็นคนละประเด็นกับข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่า ทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอันควรยึดหรืออายัดหรืออันควรริบหรือไม่ จึงมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี กรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงให้ยกคำร้องเกี่ยวกับมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ เห็นว่า การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา ๒๒ เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งของการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อป้องกันการโอน ยักย้าย ซุกซ่อนทรัพย์สิน กรณีผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทนหรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะและยึดหรืออายัดไว้ภายหลังการวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจนกว่าจะมีคำสั่ง

เด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันที่ยึดหรืออายัดหรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ยกฟ้องในคดีที่ต่องานั้น โดยกฎหมายให้สิทธิแก่ผู้ถูกตรวจสอบหรือเจ้าของทรัพย์สินที่จะยื่นคำร้อง ขอนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การยึดหรืออายัด ทรัพย์สินชั่วคราวตามมาตรา ๒๒ ดังกล่าว จึงเป็นมาตรการเพื่อจัดแหล่งเงินทุนในการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวนี้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ได้รับ ความเห็นชอบจากรัฐสภา และมีกลไกการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อกู้ยืมและคุ้มครองเจ้าของทรัพย์สิน โดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ซึ่งเป็นข้าราชการระดับสูงจากส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน อัยการสูงสุดเป็นรองประธาน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร และผู้ว่าการธนาคาร แห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ และเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ บทบัญญัติของ มาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงมิได้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ที่ให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพราะการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเป็นกระบวนการที่มี การกู้ยืมและได้รับการตรวจสอบและวินิจฉัยจากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่าเป็นทรัพย์สิน ที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีแนวทางในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง นอกจากนั้นยังมีระเบียบของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินว่าด้วยการเก็บรักษา ทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด รวมทั้งแนวทางการผ่อนผันให้นำทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวไปใช้ประโยชน์ และการส่งคืน ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เมื่อการยึดหรืออายัดสิ้นสุดลงและต้องคืนทรัพย์สินให้แก่เจ้าของ เพราะเหตุ มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต่องานนั้น หรือคณะกรรมการ ตรวจสอบทรัพย์สินมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว หรือศาลมีคำสั่งถึงที่สุดไม่ริบทรัพย์สิน ที่ยึดหรืออายัดไว้ จึงเห็นได้ว่า มาตรการยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวดังกล่าวเป็นกลไกที่มุ่งประสงค์ ต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและมีขั้นตอนการพิจารณาเพื่อให้ความ เป็นธรรมแก่เจ้าของทรัพย์สิน รวมทั้งการส่งคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ให้แก่เจ้าของ การยึดหรืออายัด ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจึงเป็นมาตรการที่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมีได้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เพราะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันและมีได้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล มิได้ขัด หรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ เพราะเป็นมาตรการในเรื่องทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มิได้กระทบกับสิทธิของบุคคลที่เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย รวมทั้งมิได้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ที่ให้การคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน แต่ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งเมื่อรัฐสภาได้ตระหนักถึงภัยอันตรายจากยาเสพติดและจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อขจัดแหล่งเงินทุนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จึงได้ตรากฎหมายกำหนดมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ใช้บังคับ มาตรการในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ เพราะการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในส่วนของผู้ร้องโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๕ ดังกล่าวเป็นมาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน การพิจารณาของพนักงานอัยการ และการไต่สวนของศาลก่อนสั่งริบทรัพย์สินนั้นจึงเป็นมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ดำเนินการโดยอาศัยกฎหมายภายใต้ขอบเขตในเรื่องสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งเจ้าของทรัพย์สินได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่ากันด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๐ สำหรับประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าการริบทรัพย์สินขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ เห็นว่า การริบทรัพย์สินเป็นมาตรการที่มุ่งต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไม่มีผลกระทบต่อทรัพย์สินโดยทั่วไปที่บุคคลมีสิทธิในทรัพย์สินนั้นๆ และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือทรัพย์สินนั้นได้มาโดยสุจริต และมีค่าตอบแทนหรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ เป็นเรื่องสิทธิของบุคคลที่ได้รับการสันนิษฐานในคดีอาญาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดและตราบไต่ที่ยังไม่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ จึงเห็นว่ากลไกริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไม่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ รวมทั้งไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ เนื่องจากการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน แต่มีข้อยกเว้นให้กำหนดขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินสามารถดำเนินการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ